

Winterreise

Begin 1827 op nog geen 30 jaar oud, heeft Schubert een zeer zware depressieve onvruchtbare periode doorgemaakt waarin hij niet componeerde, wat bij hem toch echt uitzonderlijk was. In februari vindt hij in een tijdschrift twaalf gedichten van Wilhelm Müller – de dichter van “die Schöne Müllerin” – die hij in 1824 componeerde onder de titel “Winterreise”. Hij voelt zich persoonlijk aangesproken en begint aan zijn grote Liedcyclus, dikwijls zijn testament genaamd. Zijn gezondheid laat veel te wensen over en eigenlijk uitgeput werkt hij er in het geheim aan. Op een dag zegt hij zijn vrienden “Ik ga jullie binnenkort een cyclus echt sinistere liederen voorzingen. Ze hebben me veel dieper geraakt dan alle andere die ik reeds schreef.”

In Maart sterft zijn aanbeden Beethoven wat hem terug in een zeer zware depressie stort en hem alle creativiteit ontnemt tot in de herfst. Dan vindt hij in een nieuw uitgegeven gedichtenbundel van Müller de volledige Winterreise cyclus: 24 gedichten. Hij begint terug te componeren en noemt die tweede reeks van 12 liederen : “Fortsetzung der Winterreise” en werkt deze af tegen oktober. Is het door deze inspanning, door dit onderwerp? Een feit is dat er onmiddellijk nadien een periode aanbreekt van buitengewone creativiteit, tot aan zijn dood, één jaar later.

Hoe dan ook “Winterreise” heeft een zeer zware invloed gehad op de geniale meester. Het werd ZIJN Winterreise in betekenis wel afwijkend van de oorspronkelijke betekenis van de gedichten zelf.

Het blijft een baken in de wereld van het Duitse Lied. Een grootschalig meesterwerk dat elke aandachtige luisteraar diep raakt en aangrijpt, net zoals zijn vrienden voor wie Schubert het zelf zong – *Hij was in zijn jeugd een hoogbegaafd sopraantje bij de WienerSängerknaben, maar zijn stem was in de puberteit “gebroken” en als volwassene had hij slechts een zeer onaangenaam stemgeluid –* maar dit maakte alles misschien nog beklijvender?

Na “der Leiermann”, het slotlied, dropen zijn vrienden af, diep onder de indruk. Daar waar meestal na een bekendmaking van een nieuw werk er toch wel een feestje werd gebouwd, bleef Schubert deze keer alleen achter.

Deze kleine inleiding om jullie allemaal even erop te wijzen dat we hier vandaag moeten bereid zijn iets van grote waarde mee te maken, ons te laten leiden naar een Schubertiaans universum, hijzelf zal onze gids zijn. We moeten hem slechts volgen.

Om de gehele spanning in dit oeuvre niet te schaden zal er geen pauze zijn maar worden de 24 liederen na elkaar zonder onderbreking uitgevoerd.